



Våler kommune

SENTRALADMINISTRASJONEN

KOMM. OG REG. DEP

02 FEB 2006

05/3280-169

661.0

KO 1 KOP 1 HER

Det Kongelige Kommunal- og Regionaldepartement
Postboks 8112 Dep.
Kommunalavdelingen
0032 OSLO

01.02.2006

Vår ref.: 05/01158/HS(bes oppgitt ved henv.)
Deres ref.:

Arkivnr: 103
Løpenr.: 000702/06

MELDING OM VEDTAK

HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2005:18 "FORDELING, FORENKLING, FORBEDRING - INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER"

Formannskapet behandlet i møte 31.01.2006 sak 0007/06. De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Det er en klar tendens til at omfanget og kvaliteten på den kommunale tjenesteproduksjon øker med økende nivå på kommunenes frie inntekter. Inntektssystemet skal imidlertid utjevne forskjeller i de økonomiske forutsetninger, slik at det legges til rette for likeverdig tjenestetilbud i alle kommuner og fylkeskommuner.

Selv om Borge-utvalget har gjort et solid arbeid i sin gjennomgang av kostnadsnøkklene i utgiftsutjevningen, er det viktige fordelingsutfordringer som ikke er drøftet utførlig i NOU 2005: 18:

- likeverdig tjenestetilbud
- bruk av levekårsindeksen
- inntektsutjevningen
- regiontilpasset fordeling


- En helhetlig gjennomgang av inntektssystemet er derfor avgjørende for å ta stilling til fordelingsutfordringene.

Det er en trend til at Østfoldkommunene/-fylkeskommune taper på endringer i Inntektssystemet, i tillegg til at de fleste kommunene ligger betydelig under landsgjennomsnittet per innbygger i frie inntekter etter at inntektssystemet har virket. Dette fører til at de fleste Østfoldkommunene får et etterslep i økonomien, som dermed øker fra år til år. I tillegg, scorer byene i Østfold dårlig på levekårsindekser samtidig med at de ligger under landsgjennomsnittet for frie inntekter.

- Uten å løfte de kommunene som ligger under landsgjennomsnittet i frie inntekter og dermed har et etterslep i økonomien, vil det ikke være mulig å nå nåværende og tidligere regjerings målsetting om et likeverdig tjenestetilbud i alle landets kommuner.
- Eventuelle utfall som forringer inntektsnivået til kommuner med lave frie inntekter vil ikke bare være i strid med den overordnede målsettinger for inntektssystemet om et likeverdig tjenestetilbud, men også i forhold til ønske om å styrke lokaldemokratiet.
- En mer regiontilpasset fordeling er også oppskriften i fordelingspolitikken. Det er derfor behov for å se på de sterke utslagene for enkeltkommuner og spesielle kommunegrupper med lave frie inntekter.

Kommuner på Østlandet er for sentrale til å bli omfattet av distriktpolitikken, og for lite urbane til å bli omfattet av bypolitikken. Inntektssystemet har pendlet mellom styrking av distriktskommunene og storbyene, og dermed har mange Østlandskommuner falt mellom to stoler i fordelingspolitikken.

Med hilsen


for Helge Støwer
rådmann *rolv. e. f.*

Kopi sendt:

SAMLET SAKSFREMSTILLING

Arkivsak: 05/01158
Arkivkode: 103
Saksb...: Helge Støwer

Sakstittel:
**HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2005:18 "FORDELING, FORENKLING,
FORBEDRING
- INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER"**

Saksnr. Utvalg
0007/06 Formannskapet

Møtedato
31.01.2006

SAKSFREMLEGG

Saksbehandler: HS
Arkivsaksnr.: 05/01158
Arkiv: 103
Løpenr.: 000250/06

**HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2005:18 "FORDELING, FORENKLING,
FORBEDRING - INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNER OG
FYLKESKOMMUNER"**
Rådmannens anbefaling:

Det er en klar tendens til at omfanget og kvaliteten på den kommunale tjenesteproduksjon øker med økende nivå på kommunenes frie inntekter. Inntektssystemet skal imidlertid utjevne forskjeller i de økonomiske forutsetninger, slik at det legges til rette for likeverdig tjenestetilbud i alle kommuner og fylkeskommuner.

Selv om Borge-utvalget har gjort et solid arbeid i sin gjennomgang av kostnadsnøklerne i utgiftsutjevningen, er det viktige fordelingsutfordringer som ikke er drøftet utførlig i NOU 2005: 18:

- likeverdig tjenestetilbud
- bruk av levekårsindeksen
- inntektsutjevningen
- regiontilpasset fordeling

- En helhetlig gjennomgang av inntektssystemet er derfor avgjørende for å ta stilling til fordelingsutfordringene.

Det er en trend til at Østfoldkommunene/-fylkeskommune taper på endringer i Inntektssystemet, i tillegg til at de fleste kommunene ligger betydelig under landsgjennomsnittet per innbygger i frie inntekter etter at inntektssystemet har virket. Dette fører til at de fleste Østfoldkommunene får et etterslep i økonomien, som dermed øker fra år til år. I tillegg, scorer byene i Østfold dårlig på levekårsindekser samtidig med at de ligger under landsgjennomsnittet for frie inntekter.

- Uten å løfte de kommunene som ligger under landsgjennomsnittet i frie inntekter og dermed har et etterslep i økonomien, vil det ikke være mulig å nå nåværende og tidligere regjerings målsetting om et likeverdig tjenestetilbud i alle landets kommuner.
- Eventuelle utfall som forringer inntektsnivået til kommuner med lave frie inntekter vil ikke bare være i strid med den overordnede målsettinger for inntektssystemet om et likeverdig tjenestetilbud, men også i forhold til ønske om å styrke lokaldemokratiet.
- En mer regiontilpasset fordeling er også oppskriften i fordelingspolitikken. Det er derfor behov for å se på de sterke utslagene for enkeltkommuner og spesielle kommunegrupper med lave frie inntekter.

Kommuner på Østlandet er for sentrale til å bli omfattet av distriktpolitikken, og for lite urbane til å bli omfattet av bypolitikken. Inntektssystemet har pendlet mellom styrking av distriktskommunene og storbyene, og dermed har mange Østlandskommuner falt mellom to stoler i fordelingspolitikken.

SAKSFREMLEGG

Faktiske opplysninger

Anbefalingen og vurderingene i saken bygger i hovedsak på et utredningsarbeid som er gått i regi av KS Østfold(rådmannsutvalgets styre) med fokus på omleggingskonsekvensene for kommunene i Østfold.

Høringsfristen er satt til 01.02.2006.

NOU 2005 : 18 er i sin helhet tilgjengelig på www.krd.dep.no

Formålet med inntektssystemet er å sikre utjevning av de økonomiske forutsetningene for å kunne gi et likeverdig kommunalt tjenestetilbud til innbyggere uansett hvor man bor i landet og å ivareta distriktpolitiske hensyn. Riksrevisjonen gjennomgikk inntektssystemet i 2003¹. De bemerket følgende:

"Ved innføringen av det nye inntektssystemet i 1986 understreket Stortingets kommunalkomité at det er et mål å sørge for at alle innbyggere i landet får et tilstrekkelig og mest mulig likeverdig tjenestetilbud, jf. Innst. S. nr. 305 (1983–84). I St.prp. nr. 62 (1999–2000) om kommuneøkonomien 2001 m. v., påpeker Kommunal- og regionaldepartementet at undersøkelser har vist at forskjeller i inntektsnivå best forklarer forskjeller i tjenestetilbudet mellom kommunene. Kommuner med høye frie inntekter per innbygger synes gjennomgående å gi et bedre tjenestetilbud enn andre kommuner."

Ved eventuelle endringer av inntektssystemet, betyr dette at det bør sees på de samlede konsekvenser av nye omfordelinger. Dette bør igjen settes i sammenheng med den fordeling som allerede er mellom kommunene. Et hovedmål bør være å sørge for at utfallet blir gunstigere for kommuner med de laveste frie inntektene. Eventuelle utfall som forringer inntektsnivået til kommuner med lave frie inntekter, vil ikke bare være i strid med den overordnede målsetninger for inntektssystemet om et likeverdig tjenestetilbud på tvers av kommunegrensene, men også i forhold til ønsket om å styrke det kommunale

lokaldemokratiet. En styrking av lokaldemokratiet må nødvendigvis medføre at også kommunene med lave frie inntekter har tilstrekkelig med frie disponible inntekter for å ha en reell politisk handlefrihet. Styrking av lokaldemokratiet henger derfor nært sammen med at kommunene med lave frie inntekter får styrker inntektsgrunnlaget og dermed sitt mangeårige etterslep i sin økonomi.

Selv om Borge-utvalget har gjort et særdeles grundig arbeid i sin gjennomgang av kostnadsnøkklene i utgiftsutjevningen, er det nødvendig med en mer helhetlig drøfting av fordelingspolitikken mellom kommunene. Borge-utvalget har ikke drøftet inntektsutjevning, men har fokusert på et nødvendig arbeid ved gjennomgang av kostnadsnøkklene i utgiftsutjevningen.

KS Østfold, har gjennom arbeidet med inntektssystemet dokumentert (Høstkonferansen til KS Østfold 2004):

- at mange Østlandskommuner faller mellom to stoler i fordelingspolitikken (KS Østfold 2004)
- at Østfoldkommunene er de store taperne på tilbakeføring av selskapsskatten
- Inntektsutjevningen må vies stor oppmerksomhet
- at Borge-utvalget vil på nytt vektlegge utgiftsutjevningen
- sammenhengen mellom målsetting om likeverdig tjenestetilbud og frie disponible inntekter
- sammenheng mellom skatteinntektsnivå og levekår (kommuner med mer enn 20 000 innbyggere)
- hva med bruk av levekårsindeksen?

Etter initiativ fra KS Østfold, har Høgskolen i Lillehammer ved professor Tor Selstad dokumentert i notat "Industrikommunene på Østlandet – trenger de en fordelings- eller fornyingspolitikk?" (HIL, arbeidsnotat 166/2005 på oppdrag fra KS FOU):

- Østlandet var den landsdelen som ble tidligst industrialisert, men ble også tidlig offer for avindustrialisering
- Disse kommunene sliter i noen grad med større levekårsproblemer enn andre kommuner, men sammenhengen er ikke sterk
- De urbane industrikommunene har noe sterkere utslag på levekårsindeksen enn de rurale
- Industrikommunene på Østlandet er i liten grad møtt med spesielle innsatser
- For sentrale til å bli omfattet av distriktspolitikk og for lite urbane til å bli omfattet av bypolitikk.

Formannskapet behandlet saken den 31.01.2006, sak nr. 0007/06

Behandling:

Ordførerens fremmet flg. forslag:

Det er en klar tendens til at omfanget og kvaliteten på den kommunale tjenesteproduksjon øker med økende nivå på kommunenes frie inntekter. Inntektssystemet skal imidlertid utjevne forskjeller i de økonomiske forutsetninger, slik at det legges til rette for likeverdig tjenestetilbud i alle kommuner og fylkeskommuner.

Selv om Borge-utvalget har gjort et solid arbeid i sin gjennomgang av kostnadsnøklerne i utgiftsutjevningen, er det viktige fordelingsutfordringer som ikke er drøftet utførlig i NOU 2005: 18:

- likeverdig tjenestetilbud
- bruk av levekårsindeksen
- inntektsutjevningen
- regiontilpasset fordeling

- En helhetlig gjennomgang av inntektssystemet er derfor avgjørende for å ta stilling til fordelingsutfordringene.

Det er en trend til at Østfoldkommunene/-fylkeskommune taper på endringer i Inntektssystemet, i tillegg til at de fleste kommunene ligger betydelig under landsgjennomsnittet per innbygger i frie inntekter etter at inntektssystemet har virket. Dette fører til at de fleste Østfoldkommunene får et etterslep i økonomien, som dermed øker fra år til år. I tillegg, scorer byene i Østfold dårlig på levekårsindekser samtidig med at de ligger under landsgjennomsnittet for frie inntekter.

- Uten å løfte de kommunene som ligger under landsgjennomsnittet i frie inntekter og dermed har et etterslep i økonomien, vil det ikke være mulig å nå nåværende og tidligere regjeringens målsetting om et likeverdig tjenestetilbud i alle landets kommuner.
- Eventuelle utfall som forringer inntektsnivået til kommuner med lave frie inntekter vil ikke bare være i strid med den overordnede målsettinger for inntektssystemet om et likeverdig tjenestetilbud, men også i forhold til ønske om å styrke lokaldemokratiet.
- En mer regiontilpasset fordeling er også oppskriften i fordelingspolitikken. Det er derfor behov for å se på de sterke utslagene for enkeltkommuner og spesielle kommunegrupper med lave frie inntekter.

Kommuner på Østlandet er for sentrale til å bli omfattet av distriktspolitikken, og for lite urbane til å bli omfattet av bypolitikken. Inntektssystemet har pendlet mellom

styrking av distriktskommunene og storbyene, og dermed har mange Østlandskommuner falt mellom to stoler i fordelingspolitikken.

Ordførerens forslag vedtatt enstemmig.

Vedtak:

Det er en klar tendens til at omfanget og kvaliteten på den kommunale tjenesteproduksjon øker med økende nivå på kommunenes frie inntekter. Inntektssystemet skal imidlertid utjevne forskjeller i de økonomiske forutsetninger, slik at det legges til rette for likeverdig tjenestetilbud i alle kommuner og fylkeskommuner.

Selv om Borge-utvalget har gjort et solid arbeid i sin gjennomgang av kostnadsnøkklene i utgiftsutjevningen, er det viktige fordelingsutfordringer som ikke er drøftet utførlig i NOU 2005: 18:

- likeverdig tjenestetilbud
- bruk av levekårsindeksen
- inntektsutjevningen
- regiontilpasset fordeling

- En helhetlig gjennomgang av inntektssystemet er derfor avgjørende for å ta stilling til fordelingsutfordringene.

Det er en trend til at Østfoldkommunene/-fylkeskommune taper på endringer i inntektssystemet, i tillegg til at de fleste kommunene ligger betydelig under landsgjennomsnittet per innbygger i frie inntekter etter at inntektssystemet har virket. Dette fører til at de fleste Østfoldkommunene får et etterslep i økonomien, som dermed øker fra år til år. I tillegg, scorer byene i Østfold dårlig på levekårsindekser samtidig med at de ligger under landsgjennomsnittet for frie inntekter.

- Uten å løfte de kommunene som ligger under landsgjennomsnittet i frie inntekter og dermed har et etterslep i økonomien, vil det ikke være mulig å nå nåværende og tidligere regjeringens målsetting om et likeverdig tjenestetilbud i alle landets kommuner.
- Eventuelle utfall som forringer inntektsnivået til kommuner med lave frie inntekter vil ikke bare være i strid med den overordnede målsettinger for inntektssystemet om et likeverdig tjenestetilbud, men også i forhold til ønske om å styrke lokaldemokratiet.
- En mer regiontilpasset fordeling er også oppskriften i fordelingspolitikken. Det er derfor behov for å se på de sterke utslagene for enkeltkommuner og spesielle kommunegrupper med lave frie inntekter.

Kommuner på Østlandet er for sentrale til å bli omfattet av distriktpolitikken, og for lite urbane til å bli omfattet av bypolitikken. Inntektssystemet har pendlet mellom styrking av distriktskommunene og storbyene, og dermed har mange Østlandskommuner falt mellom to stoler i fordelingspolitikken.